
МАКЕДОНИЈА НИЗ
МАГИЈАТА НА
ФОТООБЈЕКТИВОТ

ИЗДАВАЧ
Музеј на Република Северна Македонија-Скопје

ЗА ИЗДАВАЧОТ
в.д. ДИРЕКТОР Илија Цурев

УРЕДНИК
м-р Боро Бунтески

АВТОРИ НА ИЗЛОЖБАТА И КАТАЛОГОТ
м-р Боро Бунтески,
Анета Попантоска

КООРДИНАТОРИ НА ПРОЕКТОТ
м-р Боро Бунтески
Анета Попантоска

ИЗДАВАЧКИ СОВЕТ
д-р Лилјана Ковачевска
Анета Попантоска
м-р Татјана Трајковиќ
м-р Наде Костадиновска Спасеновска
Леон Џинго

СОРАБОТНИЦИ
Ана Димчевска Семенпеева
Весна Јанковска
Марија Петковска

ЛЕКТУРА
м-р Татјана Нанкова

ПОДГОТОВКА И ДИЗАЈН НА ИЗЛОЖБАТА
Стојан Вујичиќ

ГРАФИЧКИ ДИЗАЈН
Леон Џинго

ТЕХНИЧКА РЕАЛИЗАЦИЈА
Михајло Апостолов

БЛАГОДАРНОСТ ДО
Мартина Петерс, реставратор во Јозефинум, Медицинско-историски музеј во Виена
Биљана Гаревска, в.д. директор на НУ Природонаучен музеј на Република Северна Македонија
Билјана Карамачоска, виш кустос во НУ Природонаучен музеј на Република Северна Македонија

ПЕЧАТИ
Арт Принт Студио

ТИРАЖ
150

Изложбата е финансиски поддржана од Министерство за култура на Република Северна Македонија

НУ Музеј на РС Македонија

МАКЕДОНИЈА НИЗ
МАГИЈАТА НА
ФОТООБЈЕКТИВОТ

Скопје, 2023/24

Комуникацијата меѓу луѓето е присутна уште од почетокот на нивното постоење. Уште од првите диви крикови, па сè до денешната современа технологија, поминале многу етапи на развој на средствата за комуникација.

Со откривањето на писмото, пишаните пораки стануваат основен начин за општење и тоа станува своевиден фундамент врз кој се базира развојот на целокупното општествено живеење на човекот.

Во средината на XIX век, појавата на фотографијата претставува нов вид на визуелна комуникација, која денес е рамноправен дел на модерниот начин на живот. Од друга страна, пак, почетен дел на визуелно – текстуална комуникација е појавата на разгледницата. Таа се појавува брзо по појавата на фотографијата и нејзината магија трае сè до денес, и покрај постоењето на модерните телекомуникациски и електронски средства. Фотографиите и разгледниците се јавуваат од потребата на луѓето да ги зачуваат или испратат на далечни места не само своите мисли и чувства, туку и својот лик и местото во кое живеат или кое го посетиле.

Токму затоа, втората половина на XIX век и првата половина на XX век се период кога, покрај фотографиите, сè повеќе среќаваме употреба на разгледници кои и самите се фотографии со текстуална содржина.

Фотографиите и разгледниците кои почнале масовно да се произведуваат најчесто биле со туристички мотиви од градови, објекти, носии, но потоа сè повеќе се среќаваат и такви со љубовни, религиозни, спортски и други содржини. Македонија станала интересен мотив за издавачите не само од земјава, туку и од целиот свет. Разгледниците и фотографиите се користеле и од политички и воени причини, особено тоа го правеле завојувачите или оние што имале претензии кон Македонија.

Од крајот на XIX век и почетокот на XX век настануваат големи политички и економски промени на територијата на Македонија. Овие промени имаат соодветно влијание врз положбата и надворешниот изглед на македонските населени места. Од мали провинциски гратчиња и села на периферијата на Турско Царство, тие полека добиваат обележје на модерни европски градови, при што е видливо влијанието на западната традиција, прилагодена на потребите и можностите на овие простори.

Идејата на изложбата „Македонија низ магијата на фотообјективот“ претставува доближување и запознавање на изворните вредности, претставени преку мотиви од оригинални разгледници и фотографии од Македонија.

Разгледниците и фотографиите од збирката на НУ Музеј на Република Северна Македонија ги прикажуваат македонските градови, населени места и луѓето од крајот на XIX век и првата половина на XX век.

Секој град, секое населено место во Македонија има некоја своја уникатна историја и традиција, дел вистинита, дел имагинарна. Градовите и луѓето што живеат во нив имаат свој континуитет, кој постојано се гради и надградува.

Во збирката се застапени разгледници печатени од локални, приватни издавачи и издавачи од Белград, Софија, Загреб, Берлин и други.

Разгледниците и фотографиите од изложбата ги прикажуваат објектите што го карактеризирале Турското Царство од почетокот на XX век и оние што настанале како резултат на продорот на странскиот капитал и железницата, додека, пак, оние од подоцнежниот период ги прикажуваат претежно објектите од периодот на владеењето на кралството на Србите, Хрватите и Словенците и Кралството Југославија. Со оглед на тоа дека е опфатен еден релативно долг временски период, низ изложбата може да се проследи замената на објекти со иста или слична функција на иста локација, во зависност од промената на власта, како и продирањето на различни стилови во архитектурата.

Покрај оригинални разгледници, на изложбата „Македонија низ магијата на фото-објективот“ се претставени оригинални фотографии од Македонија од 1891 година, од европски познатиот зоолог д-р Рудолф Штурани, кој работел како кустос и дворски советник во Природонаучниот дворски музеј во Виена (денес Природонаучен музеј).

Тој, заедно со светски познатиот зоолог д-р Франц Штајндахнер, во 1891 година ја посетил Македонија, за да ги проучува акватичните гастроподи во македонските езера.

Д-р Рудолф Штурани е првиот научник кој укажува на огромното значење на езерата во Македонија и на нивниот реликтен карактер, пред сè на Охридското Езеро, опишувајќи неколку нови реликтно – ендемични видови. Првите резултати од своите истражувања ги објавил во 1894 година.

Благодарение на д-р Рудолф Штурани и на неговиот ментор, д-р Франц Штајндахнер, кој прв во науката ги опишал ендемичните видови риби во нашата држава, Македонија е веќе промовирана во европските научни кругови како сè уште неистражено подрачје со огромен фаунистички диверзитет.

На оваа изложба за првпат пред македонската јавност се претставени оригинални фотографии од овој познат австриски научник.

ФОТОГРАФИИ

Рудолф Штурани

Прилеп

ФОТОГРАФИИ

Куќа во Прилеп

Улица во Прилеп

Ан во Варош - Прилеп

Битола

ФОТОГРАФИИ

Битола

Запрежни коли на патот за Битола

Битола, улица на која се наоѓал
Австро-унгарскиот конзулат

Конаците на Крстоарскиот манастир

Пазарот во Битола

ФОТОГРАФИИ

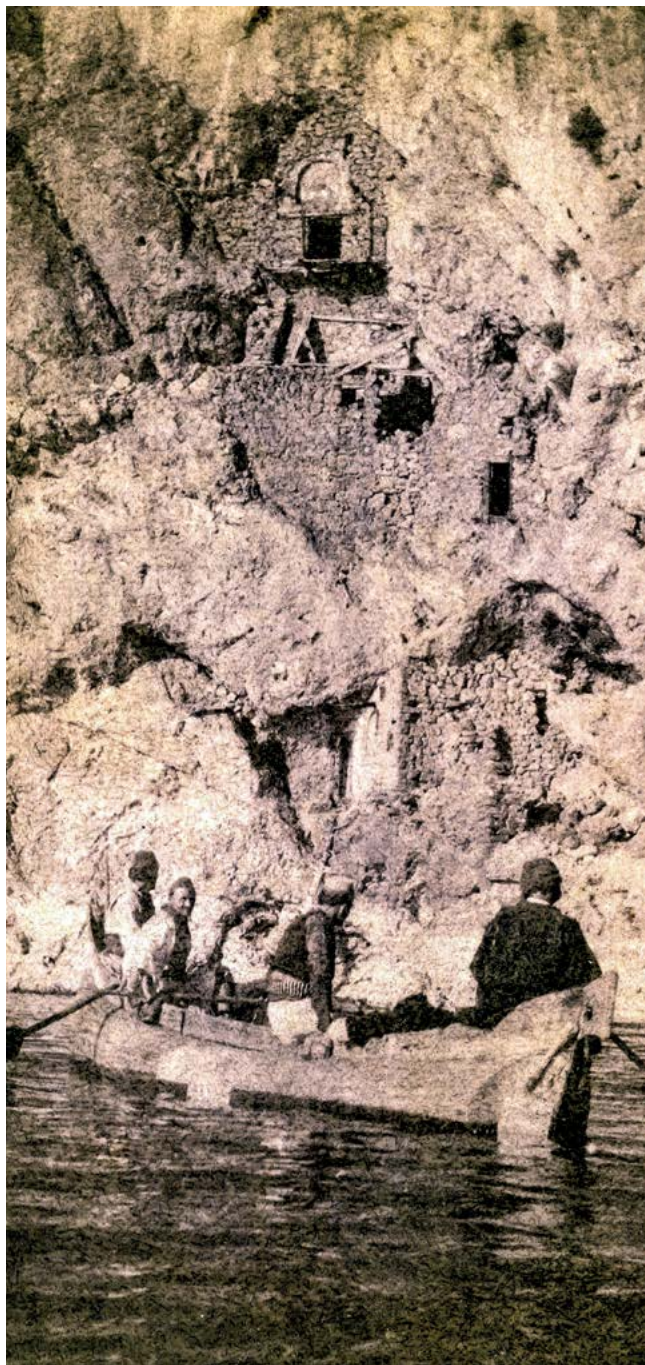
Касарните во Битола

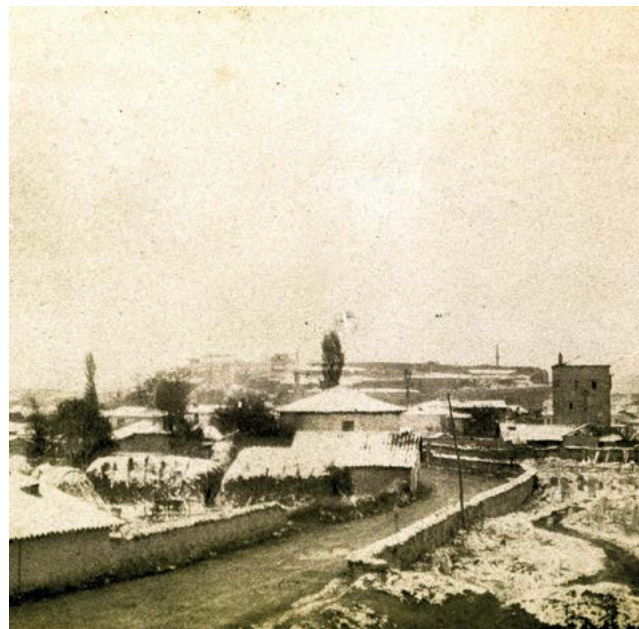
Пазарот во Ресен

Преспа

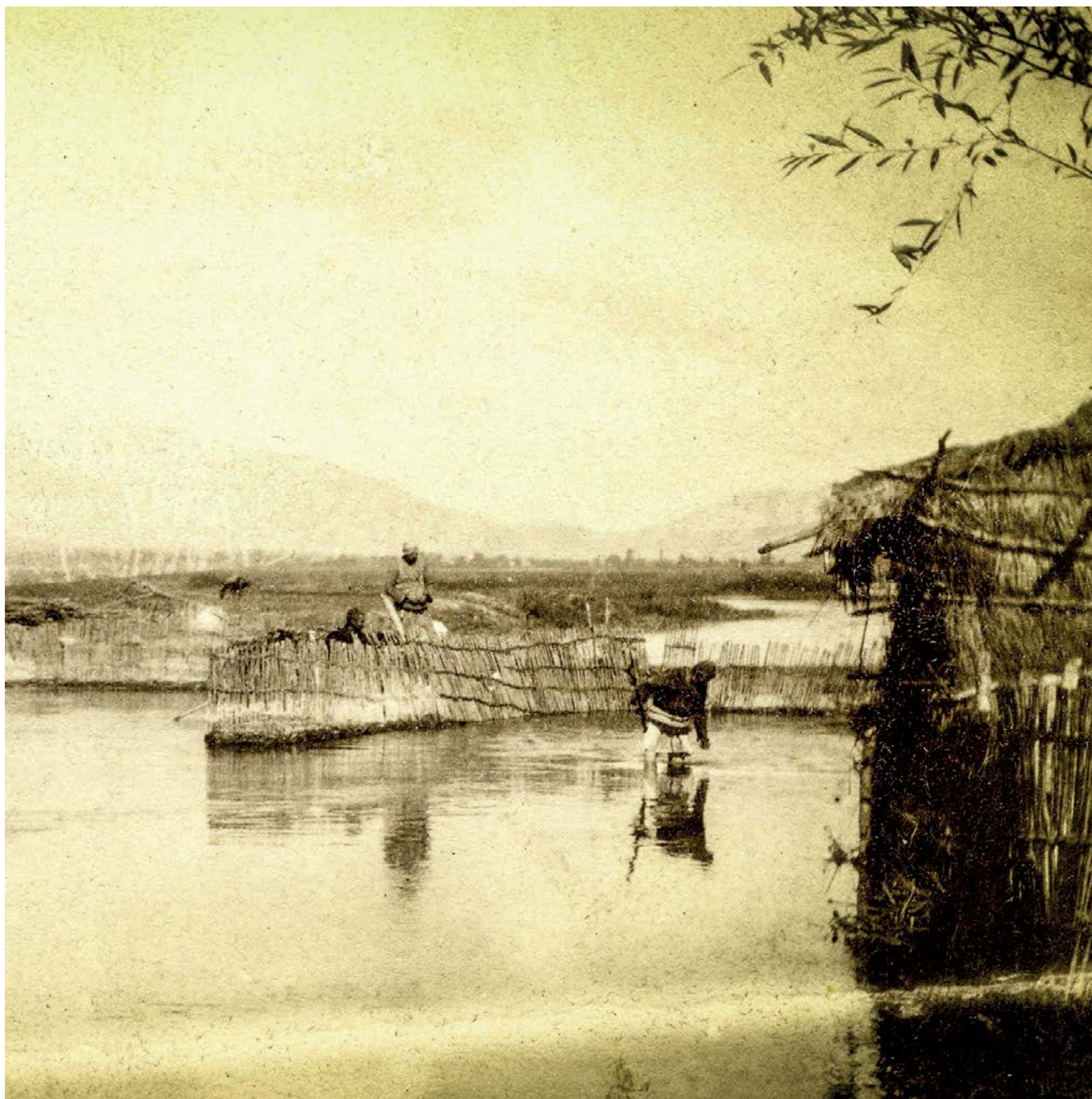
Црквата „Богородица“ - Преспа,
изсидана на една карпа

Улица во Воден

Воден

Селани на реката Дрим во Струга

Струга - изглед на рибарските колиби

Струга - влезот од страната на Охрид

ФОТОГРАФИИ

Воловска кола во близина на Струга

Улица во Струга

Стружанка

Охрид, дел од градот, гледан од куќата на Робевци

ФОТОГРАФИИ

Охрид, снимен од езерото

Охрид, стариот дел на градот

МАКЕДОНИЈА НИЗ МАГИЈАТА НА ФОТООБЈЕКТИВОТ

Житен пазар во Охрид

Турци пред кафеана во Охрид

Охрид

ФОТОГРАФИИ

Крепостта Охрид, гледана од манастирот „Св. Климент“

Охрид

Рибари на Охридското Езеро

Рибари на Охридското Езеро

ФОТОГРАФИИ

Рибари на Охридското Езеро

Пештани, село покрај Охридското Езеро

Куќа во Пештани

Црквата „Св. Климент“ - Охрид

Црквата „Св. Климент“ - Охрид

ФОТОГРАФИИ

Манастирот „Св. Наум“ - источна страна

Манастирот „Св. Наум“ гледан од големиот двор

Селани кај манастирот „Св. Наум“

Послугата на манастирот „Св. Наум“

РАЗГЛЕДНИЦИ

МАКЕДОНИЈА НИЗ МАГИЈАТА НА ФОТООБЈЕКТИВОТ

Скопје - Камениот мост со поглед кон Калето

Скопје

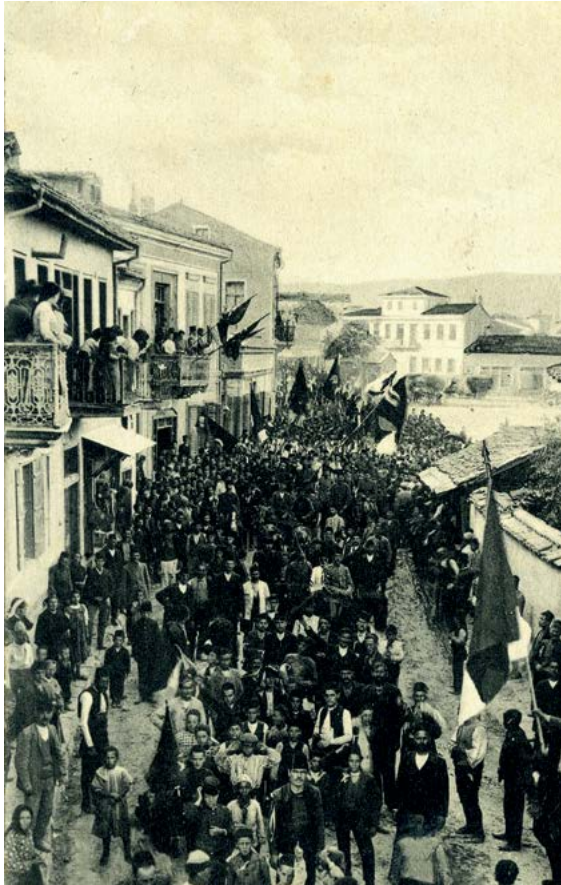
РАЗГЛЕДНИЦИ

Скопје - Влезната врата во тврдината Кале

Скопје

Скопје, 14.7.1908 год., враќање на еснафите од чествувањето на Митрополијата

Скопје

Куманово

РАЗГЛЕДНИЦИ

Велес

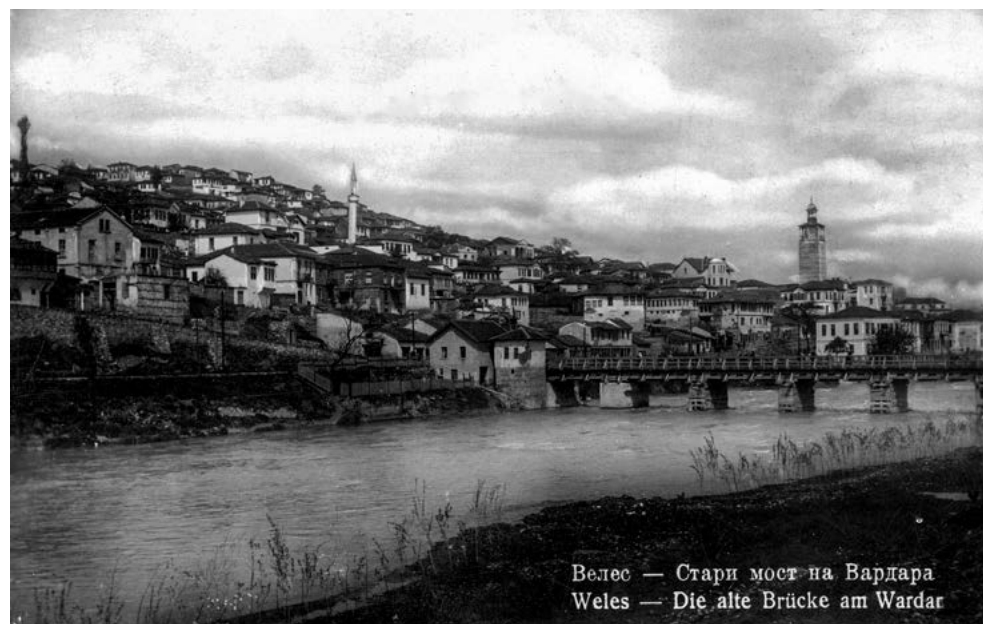

Велес

МАКЕДОНИЈА НИЗ МАГИЈАТА НА ФОТООБЈЕКТИВОТ

Велес

Велес

РАЗГЛЕДНИЦИ

Велес

Штип

МАКЕДОНИЈА НИЗ МАГИЈАТА НА ФОТООБЈЕКТИВОТ

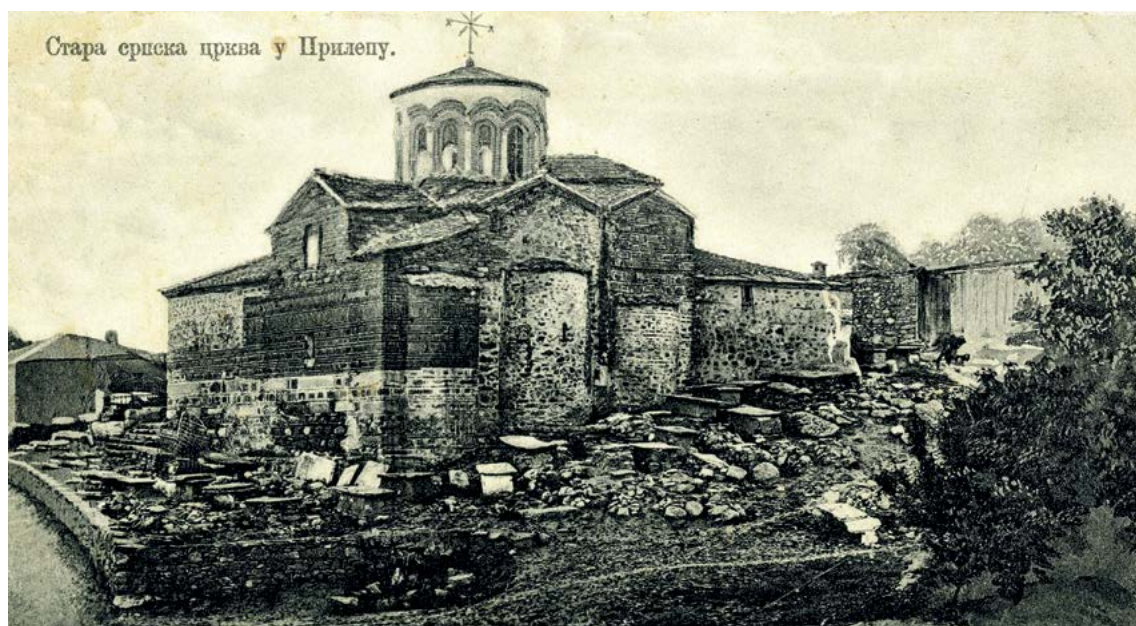
Штип

Штип

Прилеп

Прилеп

Прилеп

Прилеп

Битола - дел од главната улица

Гимназијата во Битола

Битола

Саат - кулата во Битола

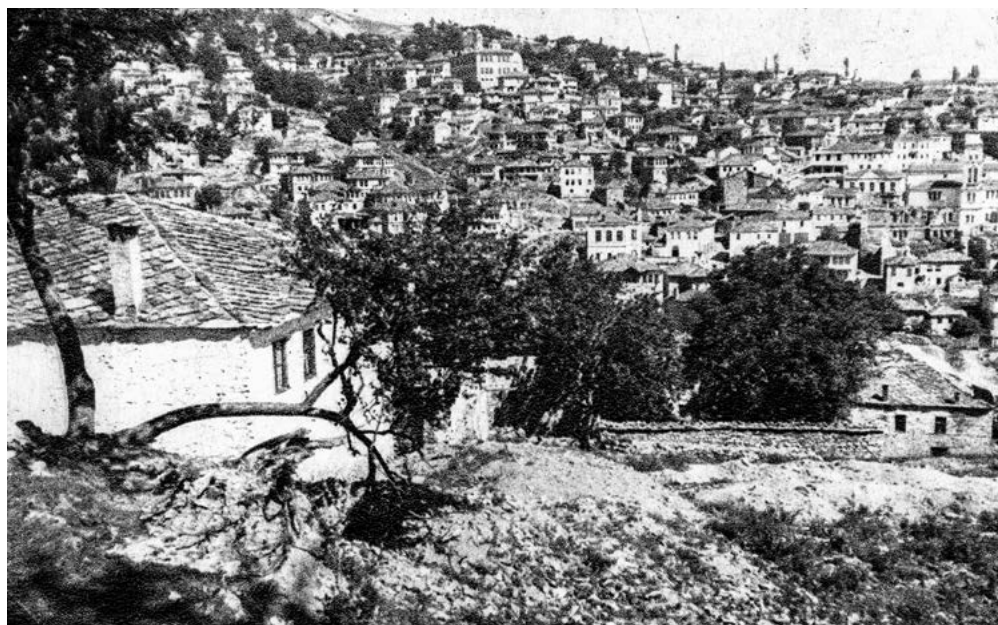
Панорама на Битола

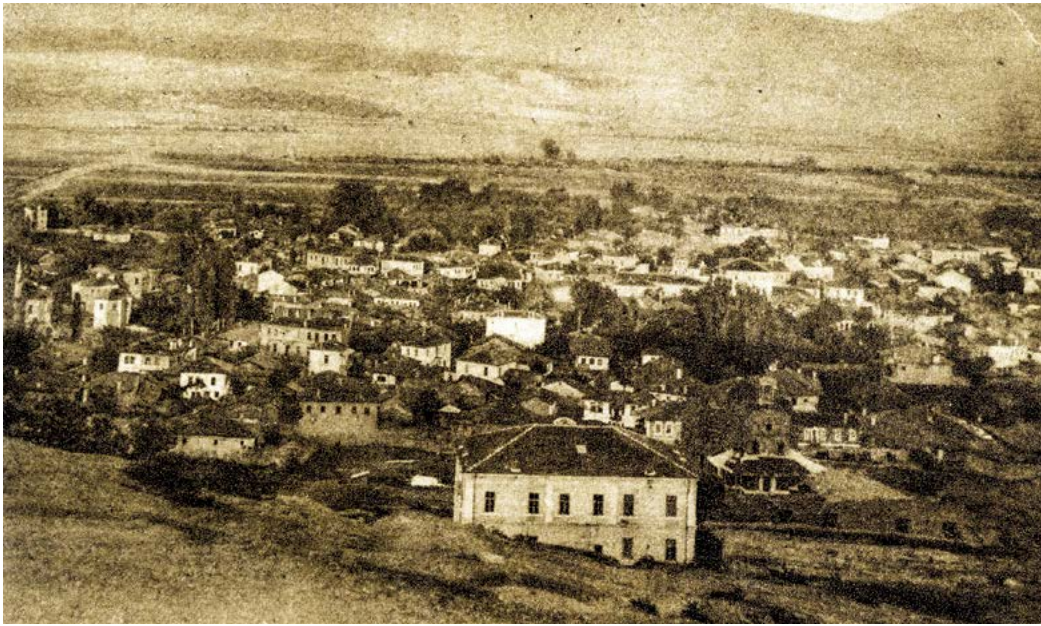
Битола, Бадник, 1915 год.

Крушево

Крушево

Ресен

Рибарски мрежи покрај Охридското Езеро

РАЗГЛЕДНИЦИ

Охрид - изворите на езерото кај Студенчишта

Охрид - поглед на градот и езерото од пристаништето

Охрид, дел од куќата на трговецот Робев

Манастирот „Св. Наум“

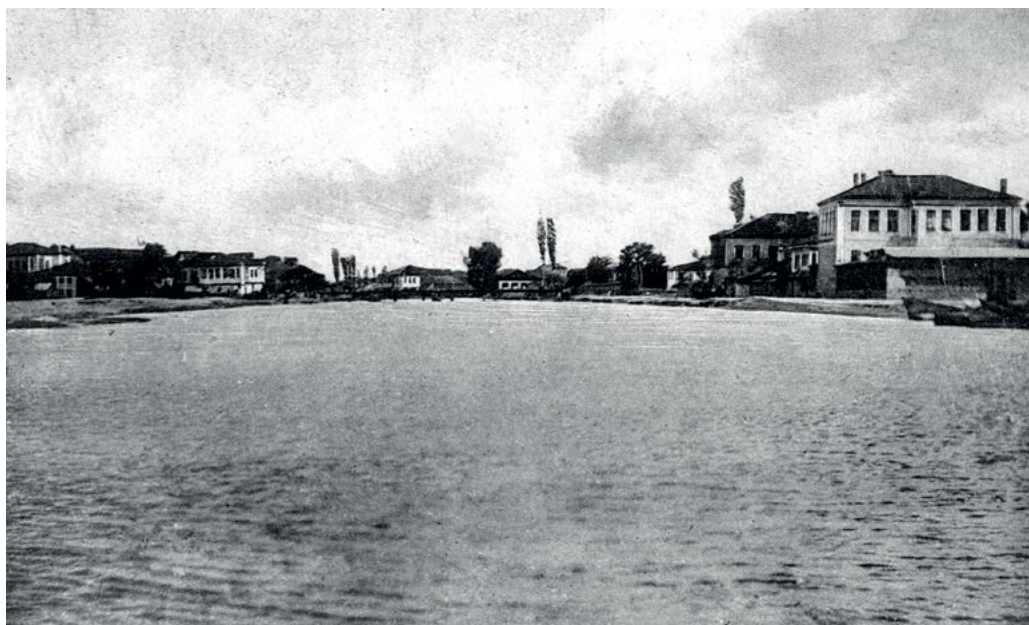

Струга

РАЗГЛЕДНИЦИ

Струга

Струга

Струга

Струга

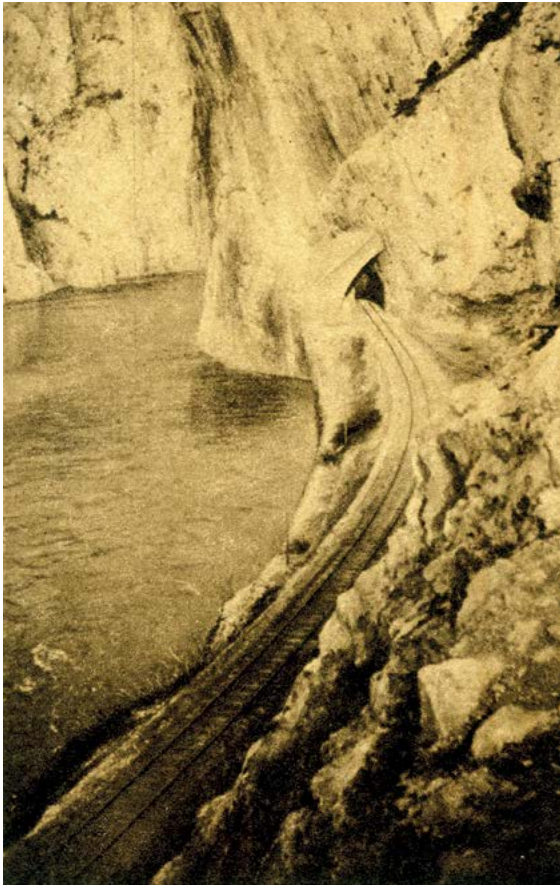
Тетово

Улица во Тетово

Гевгелија

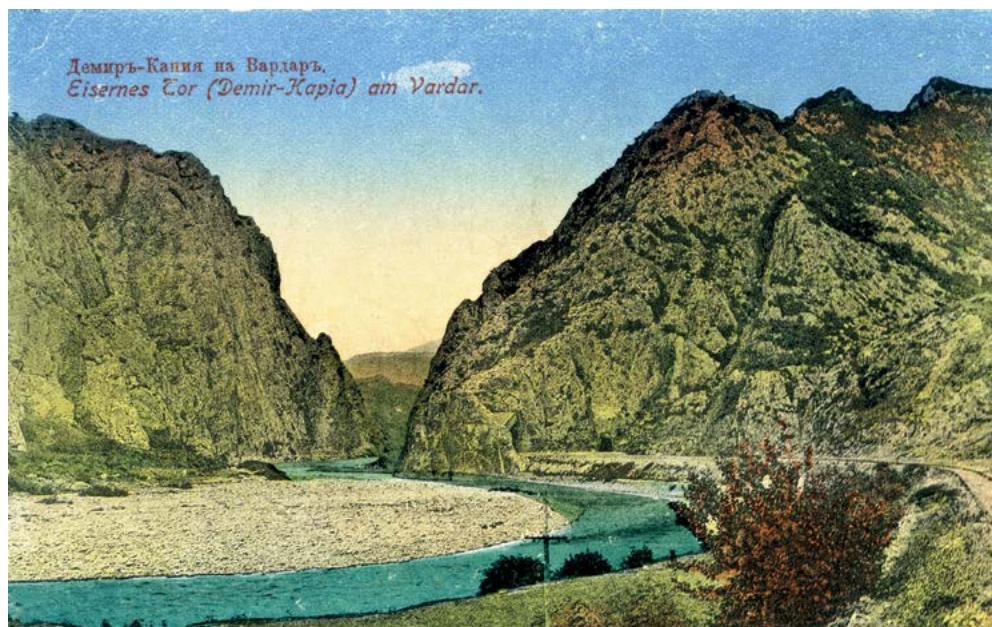

Реката Вардар

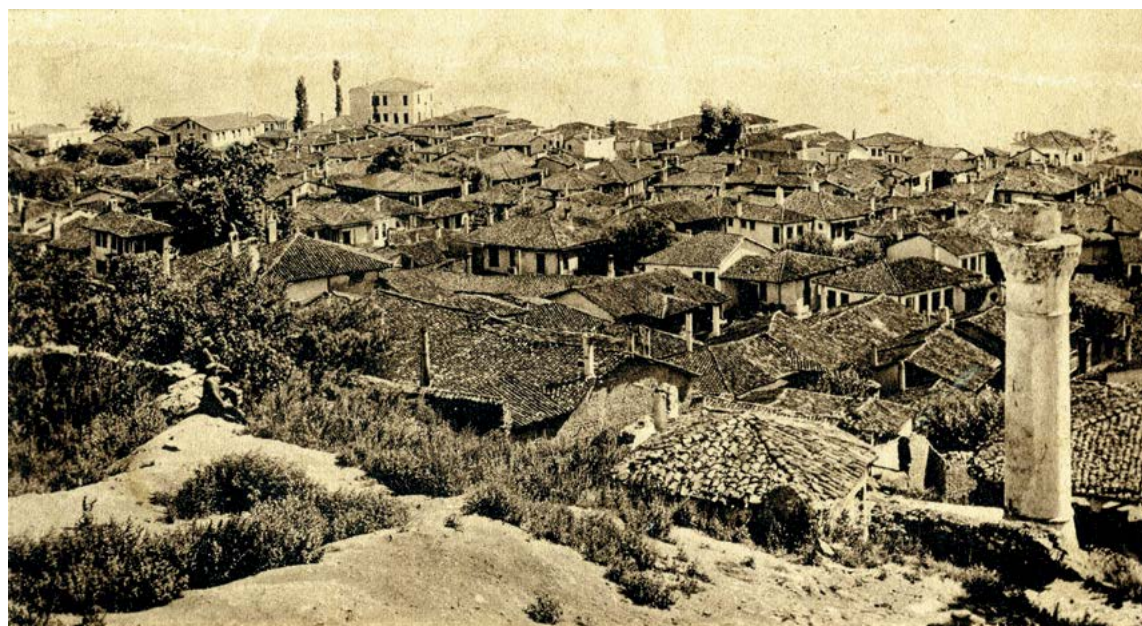

Демир Капија покрај Вардар

РАЗГЛЕДНИЦИ

Демир Капија

Дојран

СIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

77.04(497.7)(083.8)

МАКЕДОНИЈА низ магијата на фотообјективот / [Рудолф Штурани, автор ;
Боро Бунтески, уредник]. - Скопје : НУ Музеј на РС Македонија, 2024. -
48 стр. : илустр. ; 22 см

ISBN 978-9989-917-83-7

1. Штурани, Рудолф [автор] [фотограф] 2. Бунтески, Боро [уредник]
[ликовен уредник]

А) Уметничка фотографија -- Македонија -- Каталогизи

COBISS.MK-ID 62735877